

POLITIET

Handlingsplan

Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme i Sandefjord kommune

Innhold

Forord	5
Bakgrunn	6
Veien fremover	7
Handlingsplanen.....	8
1. Samordning, samarbeid og dialog.....	8
2. Trygge og inkluderende nærmiljø	10
3. Tett oppfølging av ekstreme personer og miljøer	11
4. Informasjon og kunnskapsutvikling	12
Tiltaksoversikt	13
Mulige tiltak	14

STOP

FOREBYGGENDE EKSTREMISME

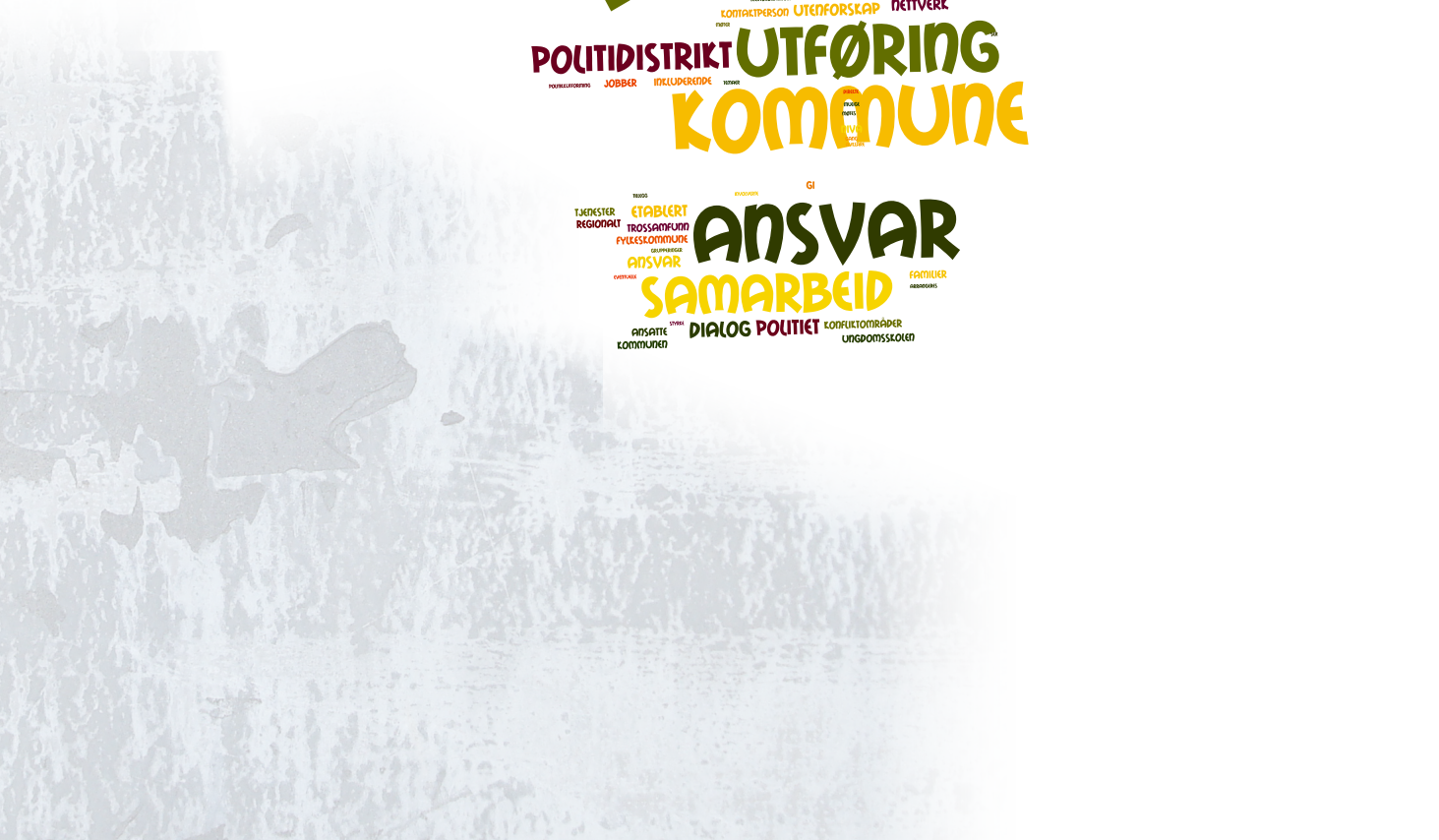
OPPFØLGING

SANDEFJORD

RADIKALISERING

TILTAK VOLDSELIG

ANSVAR SAMARBEID

Forord

Utfordringer knyttet til kriminalitetsforebygging, radikalisering, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme har de senere år blitt langt mer komplekse.

I Norge står terrorhandlingene 22. juli 2011 i en særstilling samtidig som antall ungdom som rekrutteres til kamphandlinger i utlandet har økt de siste år.

Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme er en oppgave som må koordineres og utføres på tvers av kommunens tjenestesteder, og i samarbeid med andre sektorer. Involvering av frivillige organisasjoner, foreninger og sivilsamfunnet for øvrig må også vektlegges.

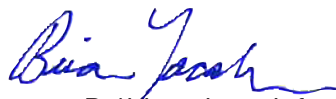
Det er viktig at arbeidet gjøres på en måte som ikke bidrar til stigmatisering og generalisering på bakgrunn av etnisitet, religion eller sosioøkonomisk status. Radikaliseringsprosesser kan skje innenfor alle typer livssyn, politiske retninger og ideologier.

Et inkluderende samfunn der alle har mulighet for deltagelse ut fra sine egne ressurser og interesser vil virke forebyggende både på sosial utstøting, marginalisering og kriminalitet. Åpenhet, dialog, et inkluderende lokalsamfunn og gode levekår er nøkler for å forhindre rekrutteringen til ekstreme miljøer.

Denne handlingsplanen er et viktig bidrag til det brede arbeid i Sandefjord som forebygger marginalisering og utenforskap.

Assisterende rådmann

Politistasjonssjef

Bakgrunn

Regjeringens handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme danner grunnlaget for utarbeidelse av en lokal handlingsplan i Sandefjord. Regjeringen ønsker en bred innsats for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme.

I saken om dette tema som ble vedtatt av formannskapet 14. april 2015, blir det vektlagt forebyggende handlinger og konkrete aktiviteter som bidrar til at en legger til rette for et trygt samfunn med gode levekår for hele befolkningen.

Det presiseres at for å motvirke radikaliserings og voldelig ekstremisme og bidra til trygghet, bør vi fokusere på flere områder samtidig.

- Øke kunnskapen og informasjonen om problemområdet.
- Styrke samhandlingen mellom kommunens enheter og øvrige samarbeidspartnere.
- Styrke dialogen og økt involvering fra frivilligsektor.
- Støtte sårbare og utsatte personer – oppfølging av enkeltindivider.

Sandefjord kommune er tidligere sertifisert som et trygt lokalsamfunn. Trygge lokalsamfunn bygger på fire grunntanker:

Tverrsektorielt samarbeid:	å vurdere nye samarbeidsformer og utvide etablerte samarbeidsformer; både mellom offentlig, privat og frivillig sektor, og mellom sektorer innad i en kommuneadministrasjon.
Kunnskapsbasert:	bygger på bruk av etablert kunnskap og erfaringer fra flere kilder.
Medvirkning:	involvere og engasjere innbyggerne i lokalsamfunnet.
Livsløpsperspektiv:	handler om å vurdere skadebildet i alle aldersgrupper i kommunen, der noen faser er mer sårbare enn andre.

Justis- og beredskapsdepartementet har publisert en veileder som bygger på Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme (2014).

Innsatsområdene i departementets handlingsplan og grunntanken bak **Trygge lokalsamfunn** er overlappende.

Veien fremover

Denne handlingsplanen og en egen veileder skal forankres i kommunens førstelinjetjeneste - skole, barnehage, NAV, barnevern, voksenopplæringscenteret, helse og sosial apparatet, kultur og fritid m.m. Tidlig innsats krever kunnskap om risikofaktorer, tegn på radikaliserings/ekstremisme og relevante kontaktpersoner innenfor kommunens støtteapparat. Den rettes også mot sivilsamfunnet for øvrig.

Tiltakene vil benytte seg hovedsakelig av arenaer som finnes gjennom **Trygge lokalsamfunn** der det allerede er etablert et samarbeid, på tvers av etatene i kommunen og på tvers av sektorene. Det er naturlig å videreutvikle de forebyggende handlingene innenfor denne rammen.

Samarbeidet mellom kommunens enheter og justissektoren skal styrkes. Dette samarbeidet er allerede forankret i det etablerte samarbeidet i Politirådet og kan videreutvikles til å inkludere andre relevante instanser eller organisasjoner avhengig av temaet.

Kommunen vil satse på å utvikle et nettverk av kontakter – både organisasjoner og individer – innenfor frivillig sektor. Dette med tanke på involvering og medvirkning i ev. fremtidige generelle prosesser, inkludert planlegging av veien fremover når det gjelder forebygging av radikaliserings og voldelige ekstremisme.

Handlingsplanen om forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i Sandefjord består av 18 tiltak fordelt på 4 innsatsområder.

Oppbyggingen og innholdet i planen baserer seg i stor grad på tidligere handlingsplaner utarbeidet av andre kommuner og politidistrikt. Regjeringens egen handlingsplan **Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme (2014)** legger også føringer på innholdet i planen. Hovedkilden er regjeringens veileder på www.radikalisering.no

Handlingsplan

Forebygging av radikaliserering og voldelig ekstremisme

Hovedansvarlig for tiltaket står først der det er listet opp flere under «ansvar for utføring».

Innsatsområde 1

Samordning, samarbeid og dialog

Tiltak 1: Nasjonal handlingsplan – oppfølging

Regjeringens **Handlingsplan mot radikaliserering og voldelig ekstremisme** som ble lagt frem sommeren 2014 gir kommuner og politidistriktene ansvar for å koordinere og sette i verk tiltak lokalt. Sandefjord kommune skal sammen med Sandefjord politi og Vestfold politidistrikt koordinere og sette i verk forebygging lokalt i samarbeid med andre relevante statlige og regionale instanser.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune, Sandefjord politidistrikt og Vestfold politidistrikt

Tiltak 2: Koordinering av det forebyggende arbeidet opp mot radikaliserering og ekstremistisk vold.

Vestfold politidistrikt har etablert en stilling som forebyggende koordinator for radikaliserering og voldelig ekstremisme. Koordinatoren samarbeider blant annet nært med Sandefjord kommunes koordinator og PST lokalt og fungerer som et bindeledd og kontaktpunkt innad i politiet, samt ut mot lokale samarbeidsaktører. Sandefjord politi har oppnevnt en egen kontaktperson som har en direkte dialog med kommunens kontaktperson (prosjektlederen for folkehelse og levekår). Det samme har Sandefjord politiet (leder for ungdomsgruppe).

Ansvar for utføring: Sør-Øst politidistrikt, Sandefjord politidistrikt og Sandefjord kommune.

Tiltak 3: Samarbeid mellom kommune, politi og trossamfunn

Det opprettes et samarbeidsforum mellom trossamfunn, politi og kommunen.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune og Sandefjord politidistrikt.

Tiltak 4: Samarbeid med frivillige aktører

Sandefjord kommune og Sandefjord politi skal styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner som jobber med å forebygge voldelig ekstremisme i Sandefjord. Det skal arrangere samarbeidsmøter med relevante organisasjoner som en oppfølging av handlingsplanen.

Ansvar for oppfølging: Sandefjord kommune og Sandefjord politidistrikt.

Tiltak 5: Regionalt og nasjonalt samarbeid

Det skal deltas aktivt i et regionalt samarbeid med informasjonsutveksling og kompetanseheving som temaer der også andre Vestfold-kommuner er delaktige. Kommunen tilknytter seg det nasjonale prosjektet etablert av Justisdepartementet og KS¹ som koordineres av Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR). Det er etablert et nettverk for erfaringsutveksling og kompetanseheving.

Prosjektet kartlegger utfordringene kommunene står overfor, og ser på hvordan radikaliserings og voldelig ekstremisme kan forebygges på lokalt nivå.

Ansvar for oppfølging: Sandefjord kommune, Sandefjord politidistrikt, fylkesmannen, fylkeskommunen og andre relevante offentlige instanser.

Tiltak 6: Internasjonalt samarbeid

Sandefjord kommune og Sandefjord politidistrikt vil i samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) styrke det internasjonale samarbeidet. EUs handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme legger føringer også for arbeidet i Norge. Kommunen tilknytter seg Europakommisjonens RAN³-nettverk et paraplynettverk bestående av flere undergrupper, hvor praktikere, forskere og andre som arbeider med radikaliserings og voldelig ekstremisme møtes for å utveksle erfaringer og gi anbefalinger til politikkkutforming på feltet.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune, Sandefjord politidistrikt, RVTS, Vestfold fylkeskommune.

Tiltak 7: ICDP-program

Etablere systematisk foreldreveiledning til foreldre med innvandrerbakgrunn, i tråd med retningslinjer i International Child Development Programme (ICDP) som nevnt i tiltak 19 i den nasjonale handlingsplanen.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune (folkehelse og skole/barnehagekontoret) med NAV integrering.

1 Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon i Norge

2 Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

3 Radicalisation Awareness Network

Innsatsområde 2

Trygge og inkluderende nærmiljø

Tiltak 8: Motvirke utenforskap – motvirke mobbing, krenkelser, vold og hatkriminalitet

I Sandefjordskolen på kommunalt og fylkeskommunalt nivå jobbes det med å oppnå et trygt og inkluderende læringsmiljø gjennom en rekke tiltak. Kommunen driver en oppsøkende innsats opp mot sårbare ungdomsmiljøer. Det er viktig at de eksisterende samarbeidsforaene som jobber med ungdom i risikozonen har kompetanse på temaet radikaliserings og voldelige ekstremisme.

Ansvar for oppfølging: Sandefjord kommune og Sandefjord politidistrikt.

Tiltak 9: Radikalisering og ekstremisme – undervisningsopplegg

Samarbeidsarenaen mellom ledelsen på ungdomsskolene og videregående skole skal videreutvikles, og ytterligere tiltak drøftes. Flere kommuner har utarbeidet et undervisningsopplegg for samfunnsfag for ungdomsskolen og Vg1/Vg2 - radikaliserings og ekstremisme – i tillegg til et opplegg for lærere. Sandefjord skal utvikle en lokal variant.

I løpet av 2016 utarbeides det et tilpasset undervisningsopplegg «mot radikaliserings og voldelig ekstremisme» som kan implementeres i relevante kompetansemål både i den videregående skole og ungdomsskolen. Hensikten er å sette i gang refleksjon hos elever og gi læreren mulighet til å fange opp eventuelle tegn på radikaliserings og voldelig ekstremisme. Det legges opp til et samarbeid med RVTS om undervisningsopplegg både for elever og lærere.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune i samarbeid med andre relevante aktører som Vestfold fylkeskommune og RVTS.

Tiltak 10: Håndtering og løsning av konflikter

Konfliktrådet i Vestfold kan benyttes aktivt i arbeidet med håndtering av konflikter. Som en uavhengig instans kan Konfliktrådet tilby møter med de involverte og legge til rette for dialog gjennom samtaler og stormøter.

Ansvar for utføring: Sandefjord politidistrikt, Konfliktrådet i Vestfold og Sandefjord kommune.

Tiltak 11 Prioritering av tiltak som fremmer inkludering og forebygger utenforskap

Sandefjord kommune skal i sine prioriteringer og forvaltning av tiltak og tilskuddsordninger legge vekt på inkludering og forebygging av utenforskap.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune (alle etater).

Innsatsområde 3

Tett oppfølging av ekstreme personer og miljøer

Tiltak 12: Styrke mulighetene til å forebygge når personer er over 18 år

Det må rettes et særlig fokus på å nå frem til personer som er over 18 år og som er eller står i fare for å bli radikaliseret. Offentlige tjenester har ofte færre møtepunkter med personer i denne aldersgruppen og har færre virkemidler for å gripe inn. Sandefjord kommune og politi skal gå gjennom mulige løsninger for å styrke innsatsen mot personer i denne gruppen.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune (folkehelse) og Sandefjord politi.

Tiltak 13: Bekymrings-, avklarings- og oppfølgingssamtale i regi av politiet

Benytte samtaleverktøy som et utgangspunkt for dialog med unge. Dette for å avklare og forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme. Politiet kan gjennomføre samtalen alene eller i samarbeid med personer og/eller instanser som er relevante i hvert enkelt tilfelle.

Ansvar for utføring: Sandefjord politidistrikt og Sandefjord kommune.

Tiltak 14: Veiledning til familie

Kommunale tjenester og politiet tilrettelegger dialog, informasjon og veiledning overfor familier til personer som står i fare for å reise, har reist eller har kommet tilbake fra konfliktområder. Det vurderes å benytte foreldre- og nettverksgrupper. Det samarbeides med frivillige organisasjoner etter behov.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune og Sandefjord politidistrikt i samarbeid med Vestfold politidistrikt.

Tiltak 15: Mentorordning

Det bør vurderes å innføre en mentorordning i Sandefjord kommune. Mentorordningen tilbys til personer som står i fare for å bli del av en radikaliseringsprosess, som har returnert fra irregulær krigføring i konfliktområder, individer som er en del av ekstreme nettverk og til familier der en eller flere familiemedlemmer enten er del av eller på vei inn i ekstreme grupperinger.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune og Sandefjord politidistrikt.

Innsatsområde 4

Informasjon og kunnskapsutvikling

Tiltak 16: Radikalisering og voldelig ekstremisme på internett

Sandefjord kommune og Sandefjord politi vil samarbeide med Kripos, PST og andre aktuelle aktører for å øke sin kunnskap om hatkriminalitet og voldelig ekstremisme på internett og sosiale medier.

Ansvar for utføring: Sandefjord kommune og Sandefjord politidistrikt.

Tiltak 17: Kurs og opplæring

Gjennom SLT-arbeidet blir det gjennomført ulike kriminalitets forebyggende seminar. RVTS Øst har også et regionalt ansvar for opplæring og kompetanseutvikling i Vestfold-regionen.

Oppfølging: Sandefjord kommune (folkehelse).

Tiltak 18: Internopplæring for ansatte i kommunen

Det arrangeres interne fagseminarer for ansatte i Sandefjord kommune der fokuset er på bekymringstegn og metodikk ifm forebyggende arbeid mot radikalisering og voldelige ekstremisme.

Oppfølging: Sandefjord kommune (folkehelse).

Tiltaksoversikt

Innsatsområde 1 - Samordning, samarbeid og dialog

- Tiltak 1: Nasjonal handlingsplan – oppfølging
- Tiltak 2: Koordinering av det forebyggende
- Tiltak 3: Samarbeid mellom kommune, politi og trossamfunn
- Tiltak 4: Samarbeid med frivillige aktører
- Tiltak 5: Regionalt og nasjonalt samarbeid
- Tiltak 6: Internasjonalt samarbeid
- Tiltak 7: ICDP-program

Innsatsområde 2 - Trygge og inkluderende nærmiljø

- Tiltak 8: Motvirke utenforskap – motvirke mobbing, krenkelser, vold og hatkriminalitet
- Tiltak 9: Radikalisering og ekstremisme – undervisningsopplegg
- Tiltak 10: Håndtering og løsning av konflikter
- Tiltak 11: Prioritering av tiltak som fremmer inkludering og forebygger utenforskap

Innsatsområde 3 - Tett oppfølging av ekstreme personer og miljøer

- Tiltak 12: Styrke mulighetene til å forebygge når personer er over 18 år
- Tiltak 13: Bekymrings-, avklarings- og oppfølgingsamtale i regi av politiet
- Tiltak 14: Veiledning til familie
- Tiltak 15: Mentorordning

Innsatsområde 4 - Informasjon og kunnskapsutvikling

- Tiltak 16: Radikalisering og voldelig ekstremisme på internett
- Tiltak 17: Kurs og opplæring
- Tiltak 18: Internopplæring for ansatte i kommunen

Mulige tiltak

Det kan benyttes en rekke metoder, tiltak og tjenester innenfor ulike sektorer og på tvers av forvaltningssystemer i arbeidet med å forebygge kriminalitet som også kan anvendes for å forhindre en negativ utvikling. Her nevnes noen av de tiltakene som kan settes i gang for å snu en negativ utvikling:

Kjernegrupper for elever i videregående og ungdomsskole

En tverrfaglig sammensatt gruppe med skole, fritidsklubb, helsesøster, barnevern og politi. Her kan bekymringer for kriminalitet og bekymring for radikalisering meldes inn og det settes automatisk i gang tiltak.

Bekymringssamtale

«Bekymringssamtalen» er et dialogbasert verktøy som politiet primært bruker overfor unge og deres foresatte – men kan også overfor voksne. Det er et verktøy som brukes for å avdekke uønsket/kriminell adferd som kan føre til utvikling av en kriminell løpebane.

Megling og forsoning

Konflikter og overgrep kan følges opp gjennom megling i skolemegling, konfliktråd og/eller oppfølgingsteam i forsøket på å oppnå forsoning mellom partene.

Dialog som metode

Dialog er en sentral metode for å forebygge radikalisering. Dialog på tvers av tro og livssyn og mellom det offentlige og det frivillige er viktig i et forebyggende perspektiv.

Ansvarsgruppe/Individuell plan

For personer med sammensatte behov fra ulike kommunale tjenester kan en ansvarsgruppe etableres. Her kan individuell plan være et mulig verktøy.

Oppfølgingstjenesten/NAV

Ungdommer som i har droppet ut av videregående skole eller er i ferd med dette har rettigheter hos den fylkeskommunale oppfølgingstjeneste (OT) og hos NAV.

Tett oppfølging

Kommunens oppfølgingstjenester følger opp ungdommer og voksne med rus, psykisk og sosiale utfordringer og kan gi tett oppfølging til den enkelte over tid.

Ulike aktivitet- og støttegrupper

Det finnes ulike aktivitet- og støttegrupper for utsatte barn og unge både i regi av skoler, helse og sosial og frivillige aktører.

Exit, mentor og avradikaliseringsprogrammer

Politidirektoratet arbeider med å utvikle exit strategier i henhold til den nasjonale handlingsplanen for radikaliserings og voldelig ekstremisme til bruk for alle kommuner. Flere kommuner har innført en mentorordning og exit-programmer for voldelige miljøer.

